

4. Basso G. The Effects of the Recent Economic Crisis on Social Protection and Labour Market Arrangements Across Socio-Economic Groups / Gaetano Basso // Intereconomics. Review of European Economic Policy. – 2012. – Vol.47. – № 4. – P. 217-223.

5. Foster J. B. Piketty and the Crisis of Neoclassical Economics. / John Bellamy Foster, Michael D.Yates // Monthly Review. – 2014. – Vol. 66. – № 6. – P. 1-24.

6. Inoue R. Industrial Policy in East Asia / Ryuichiro Inoue, Hirohisa Kohama, Shujiro Urata. – Tokyo, Japan External Trade Organization (JETRO), 1993. – 276 p.

7. Pochet Ph. The Programmed Dismantling of the «European Social Model» / Philippe Pochet, Christophe Degryse // Intereconomics. Review of European Economic Policy. – 2012. – Vol.47. – № 4. – P. 212-217.

8. Schulz J. Peripherer Kapitalismus / Justyna Schulz // Osteuropa – 2010. – №6. – S. 47-60.

9. Spence M. The Impact of Globalization on Income and Employment / Michael Spence // Foreign Affairs. – 2011. – Vol. 90. – № 4. – P. 28-41.

10. Zimmermann G. Strukturprobleme und schleichende Deindustrialisierung: Ist Frankreich das neue Sorgenkind Europas? / Guido Zimmermann, Henrik Uterwedde, Daniela Schwarzer // ifo Schnelldienst. Institut für Wirtschaftsforschung, München. – 2013. – № 3. – S. 3-12.

УДК 330.341.424 (061.1 ЄС)

Вітер І.І.,

*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник, доцент,
провідний науковий співробітник
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»*

ГЛОБАЛЬНА МОДЕРНІЗАЦІЯ І НЕОІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Досліджено еволюцію поняття «модернізація», проаналізовано її види та доцільність їх застосування в економіці Європейського Союзу. Визначено нову роль промислової політики ЄС в умовах постіндустріальності, запропоновано основні напрями її модернізації.

***Ключові слова:** глобальна модернізація та її види, економічна модернізація, постіндустріальний розвиток, неоіндустріалізація, промислова політика, Європейський Союз.*

Вітер І.И. Глобальная модернизация и неоиндустриализация развития Европейского Союза. Исследована эволюция понятия «модернизация», проанализированы ее виды и целесообразность их применения в экономике Европейского Союза. Определена новая роль промышленной политики ЕС в условиях постиндустриальности, предложены основные направления ее модернизации.

***Ключевые слова:** глобальная модернизация и ее виды, экономическая модернизация, постиндустриальное развитие, неоиндустриализация, промышленная политика, Европейский Союз.*

Viter I.I. Global modernization and new industrialization of development of the European Union. The evolution of the concept of «modernization» has been investigated, its types and the appropriateness of their use in the economy of the European Union were analyzed. The new role of EU industrial policy in a post-industrial defined, main directions of its modernization proposed.

Keywords: global modernization and its species, economic modernization, post-industrial development, new industrialization, industrial policy, the European Union.

Постановка проблеми. Наприкінці ХХ ст. розвинені країни ЄС почали перехід від індустріального до постіндустріального суспільства, обумовлений революційними змінами в розвитку продуктивних сил. Особливості такого переходу, своєрідність моделей реформування економічних систем пояснюється відмінностями в соціально-економічному, політичному, культурному розвитку країн і – значною мірою – тим, яку модернізаційну політику вони проводять. Справжня модернізація неможлива без розвинутої вискоєфективної промисловості: промисловість залишається ключовою сферою економіки Союзу, матеріальною базою та важливим інструментом інтеграції країн-членів та угруповання в цілому в глобальну економіку, а рівень розвитку промисловості значною мірою визначає якість життя населення європейських країн. Тому тема неіндустріалізації та модернізації промислової політики ЄС є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Класичні праці, що описують модернізацію, належать М. Веберу, Е. Дюркгейму, О. Конту, К. Марксу, Г. Спенсеру і Ф. Тьоннісу. Значний вклад в розвиток сучасної концепції модернізації внесли такі вчені, як З. Бауман, С. Гантінгтон, Е. Гідденс, Ш. Ейзенштадт, Д. Ептер, А. Турен. Теоретичні і практичні аспекти модернізації досліджуються в працях вітчизняних учених, таких як О.Білорус, В.Гесць, В. Журавський, В.Кононенко, Є. Кубко, А. Лузан, С. Наумкіна, В. Пазенок, Ю. Пахомов, М. Попович, В. Ткаченко, В. Цветков, М. Шульга, В. Якушик. Проблема розвитку ЄС та його промисловій політиці присвячено багато наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема, Ю.В. Борка, Р.Д. Патори, А.Н. Поручника, В.Р.Сіденка, А.С.Філіпенка, В.І. Чужикова та ін. Процеси модифікації стратегій росту були розглянуті такими авторами, як Є.І. Арабей, Г.М. Попхадзе, В.В. Трофімова.

В той же час недостатньо уваги приділено дослідженню взаємозв'язку та взаємозалежності модернізації і нової індустріалізації країн Європейського Союзу. Отже, **мета статті** – дослідити види модернізації та доцільність їх застосування в економіці ЄС; визначити напрями модернізації промислової політики Союзу за сучасних умов.

Вклад основного матеріалу. Проблема модернізації знаходиться сьогодні в центрі уваги глобальної спільноти – курс на модернізацію присутній в програмних документах та стратегіях більшості країн світу. Це цілком справедливо й відносно Європейського Союзу. Від успіху модернізації у величезній мірі залежать економічний і соціальний прогрес

Союзу, його місце в світовому господарстві, де вирішальну роль відіграють країни з розвинутою економікою знань, а також подальша доля всієї європейської інтеграції: як показує світовий досвід, привабливість інтеграційного угруповання і його стійкий розвиток залежить від того, наскільки воно сприяє здатності виробляти, поширювати і сприймати нові товари і послуги, нові технології, принципи і форми побудови бізнесу і суспільних послуг у всіх країнах-учасниках [7].

Сьогодні теорія модернізації є однією з широко досліджуваних теорій як у вітчизняній, так і у світовій науці. В процесі свого розвитку вона зазнала певної еволюції. В загальному вигляді модернізаційна парадигма була сформована в середині ХХ ст. в умовах розпаду європейських колоніальних імперій і появи великої кількості «молодих націй» в Азії, Африці та Латинській Америці. Теорії модернізації, що виникли спочатку в лоні університетської науки США, були створені як альтернатива комуністичної орієнтації (С. Хантінгтон, Д.Ептер та ін.) [4]. В той час під модернізацією розумілася обумовленість індустріалізації країн, що розвиваються, переходом до демократичних форм правління [7]. Класична модернізаційна теорія характеризує модернізацію як перехід із традиційного суспільства в сучасне і вимагає взаємопов'язаних змін всіх характеристик одного суспільства на інше. Згідно цього підходу, сучасне суспільство містить у собі, насамперед, корінну відмінність від традиційного – орієнтацію на інновації – та інші риси (зазвичай виділяється 12 пар характеристик) [2, с.191].

З 80-х рр. ХХ ст. теорія модернізації, яка здавалася дещо застарілою, відроджується знову. Інтерес до неї посилюється з розпадом комуністичного блоку і переходом нових незалежних країн на капіталістичний шлях розвитку. Але оскільки за сучасних умов класична модернізація не здійсненна й незахідні країни вирішують власні завдання, не прагнучи наздогнати західний зразок, що сам перебуває в стані трансформації, з'являються нові неklasичні теорії модернізації: транзитологія, теорія сталого розвитку; теорія макдональдизації; національні моделі модернізації; азіатські моделі модернізації [2, с. 192-193]. У відповідь на заклик відродити дослідження модернізації (Ш.Ейзенштадт, М.Леві) були висунуті *«теорії неомодернізації»* (Е.Трікьян), *«теорії постмодернізації»* (Дж.Александр), *теорії екологічної модернізації* (Е. Гідденс, У.Бек). Реанімована і переглянута теорія модернізації врахувала досвід посткомуністичного світу і дійсно видозмінила, пом'якшила свої ключові поняття [14].

Отже сам процес модернізації вже не розглядається як лінійний і детермінований. Тепер визнається, що оскільки національні традиції визначають характер модернізаційного процесу і виступають його стабілізуючими чинниками, то може мати місце певна кількість варіантів модернізації, яка розглядається як розгалужений, варіативний процес [15].

Важливо, що з моменту виникнення теорії модернізації її творці взяли на озброєння міждисциплінарний підхід до пояснення та обґрунтування

суспільного розвитку. У рамках цієї теорії спробували об'єднати представники найрізноманітніших наук – соціологи, економісти, етнологи, політологи, соціальні психологи, екологи. Саме такий союз дозволив цій теорії стати вельми впливовим напрямком суспільно-теоретичної думки. Сьогодні міждисциплінарний підхід, як ніколи, отримує своє підтвердження. Сучасна модернізація передбачає соціальні, економічні, політичні, екологічні, демографічні, психологічні зміни, що зазнає традиційне суспільство в процесі його трансформації в суспільство сучасного типу [4].

Таким чином сьогодні поняття модернізації трактується значно ширше й застосовується як до політики, так і до економіки. Під економічною модернізацією розуміються структурні, технологічні та інституційні зміни в національній економіці, направлені на підвищення її глобальної конкурентоспроможності. Символами економічної модернізації теперішнього часу є «економіка знань», «економіка різноманітності» «глобалізація економіки» [7]. Економічна модернізація передбачає інтенсифікацію процесу економічного відтворення, яка досягається завдяки зростанню спеціалізації та диференціації праці, енергетичного устаткування виробництва, перетворення науки на виробничу (економічну) силу та розвитку раціонального управління виробництвом [15]. Критеріями модернізації в економічній сфері сьогодні виступають: технологічний розвиток, заснований на використанні наукового (раціонального) знання, поява вторинного (індустрія, торгівля) і третинного (послуги) секторів економіки, поглиблення суспільного і технічного поділу праці, розвиток ринків товарів, грошей і праці, забезпечення сталого економічного зростання [4].

В західних країнах (в тому числі – в більшості країн ЄС) модернізація пройшла такі фази: доіндустріальну (XVI – сер. XVIII ст.) – епоха, в якій поширилися основні елементи модерну, як то «дух капіталізму», підприємництво, раціональна наука, перші технічні винаходи тощо; індустріальну, яка почалася з промислового перевороту другої половини XVIII ст. в Англії, який охопив на початку XIX ст. й інші країни Європи, і створила самі основи нового індустріального суспільства; епоха закінчилася у більшості європейських країн та США до кінця XIX ст.; пізньоіндустріальну, що відбувалася у першій половині – середині XX ст. і створила нове – масове суспільство, економічний зміст якого полягає в укрупненні і стандартизації виробництва та стандартизації споживання з широким застосуванням конвеєрного виробництва [6].

Окремо виділяють постіндустріальну фазу модернізації, що розпочалася з 60-х рр. XX ст. і триває дотепер [3]. Парадокс полягає в тому, що на постіндустріальній стадії розвитку в провідних країнах світу знову виникає проблема індустріалізації, але індустріалізації нової якості, яку, зважаючи на роль і місце провідних країн світу у глобальній економіці, можна назвати глобальною неоіндустріалізацією.

Світовий досвід показує, що модернізація здійснюється при одночасному використанні ресурсів держави і приватного бізнесу, а також іноземних інвестицій, нових знань і технологій, що залучаються в країну. При цьому, модернізація стає **креативною (піонерною)**, якщо здійснені в країні технологічні й інституційні нововведення отримують визнання і починають поширюватися по світу, приносячи країні певний рентний дохід, або **адаптивною (імітаційною, запозиченою)**, якщо вона заснована на впровадженні запозичених нововведень, що пов'язане з певними витратами на придбання авторських прав, патентів, ліцензій, устаткування, на інжиніринг, сервісне обслуговування тощо. У реальності креативна і адаптивна модернізація в країнах поєднуються в різних пропорціях, які відображають їх місце в глобальній економіці, національний інноваційний і фінансовий потенціал [7].

Іноді замість креативної та адаптивної модернізації фахівці виокремлюють **органічну та неорганічну**. Органічна модернізація відноситься до тих країн, де модернізація відбувалася в силу ендогенних факторів. Такий вид модернізації притаманний Англії, де модернізація «була природною, як продукт розвитку суспільства, що довго визрівав» [8]. На відміну від цього, вторинна, неорганічна модернізація являє собою відповідь на зовнішній виклик з боку більш розвинених країн і відбувається шляхом запозичення чужої технології, запрошення фахівців, навчання за кордоном, інвестицій. Відповідні зміни відбуваються в соціальній і політичній сферах: змінюється система управління, вводяться нові соціальні інститути, змінюється система цінностей тощо. Неорганічна модернізація починається не з культури, а з економіки і політики. Іншими словами, якщо органічна модернізація відбувається «знизу», то неорганічна – «згори». Неорганічна модернізація також характеризується як «наздоганяльна» або модернізація, «що запізнюється» [4].

Очевидно, що кожний вид модернізації має свої плюси і мінуси. Креативна модернізація більш затратна, пред'являє вищі вимоги до кадрового потенціалу; віддача від неї може бути віддалена на пізніший термін. Проте в довгостроковому плані креативна модернізація має безперечну перевагу перед адаптивною, оскільки дозволяє країні вийти в число лідерів по певних напрямках інноваційної діяльності і за рахунок цього зміцнити свої позиції в світовій економіці.

Важливим моментом є те, що здійснення модернізації економіки за тим або іншим типом – креативним або адаптивним – впливає не лише на розвиток окремих країн і їх глобальне позиціонування, але й на *співпрацю в рамках регіональних угруповань*. У інтеграційних об'єднаннях (особливо в досить «просунутих») поняття креативної модернізації розширює свої кордони: воно відноситься вже не лише до окремих країн, але і до об'єднання в цілому, тоді як адаптивна модернізація означає запозичення нововведень з країн, що в нього не входять [7]. Таким чином креативна модернізація, безумовно, є кращою за адаптивну з точки зору як окремих

країн, так і їх взаємної співпраці і інтеграції. В рамках ЄС, який є унікальним об'єднанням щодо зняття всіх видів бар'єрів, креативна модернізація дає найефективніші результати, а участь країни в угрупованні сама по собі сприяє її інноваційному розвитку та підвищенню її глобальної конкурентоспроможності.

Окрім характеру нововведень, модернізацію можна класифікувати за структурою кінцевого попиту. З точки зору вимоги загальної збалансованості економіки, що модернізується, зсуви у виробничо-галузевої структурі мають бути пов'язані зі змінами в структурі кінцевого попиту. Тому, як свідчить світовий досвід, модернізація завжди орієнтована на один з «пріоритетних» елементів кінцевого попиту. За цим загальним критерієм вчені виділяють чотири типи моделей структурної модернізації: *орієнтовані на споживчий попит*; *орієнтовані на розвиток експорту*; *орієнтовані на масштабне інвестування*; *орієнтовані на воєнно-промислові інновації* [13]. Всі перераховані моделі мають певні обмеження соціально-економічного характеру, усунення або послаблення яких потребує значних коштів та цілеспрямованих дій держави, а іноді – взагалі неможливо. В той же час з точки зору зміцнення європейської інтеграції найбільш ефективною, на наш погляд, виступає **модель, орієнтована на розвиток експорту**, яка відкриває великі можливості для плідної взаємовигідної співпраці в рамках об'єднання, а також сприяє виходу на світовий ринок, розширенню експорту промислових товарів з високим ступенем обробки (відповідно з високою долею доданої вартості), [12, с.44] а для менш розвинених країн – **модель, орієнтована на масштабне інвестування**, основою реалізації якої стає підвищення техніко-технологічного рівня економіки, ресурсозаміщення і добудовування економічної структури до органічної цілісності (наприклад, імпортозаміщення або експорторієнтація) [13].

Очевидно, що ефективна модернізація економіки неможлива без розвитку сучасної високотехнологічної промисловості, що підкреслюється як в класичних, так і некласичних теоріях. Так, у більшості класичних концепцій модернізації акцент робиться на формуванні індустріального суспільства, а модернізація розглядається як процес, паралельний індустріалізації. За сучасними теоріями модернізації розвинутою може вважатися та країна, яка має значний рівень індустріалізації. Взагалі можна стверджувати, що індустріалізація є ключовим аспектом модернізації.

Постіндустріальна економіка, до якої перейшли провідні країни світу, передбачає зростання сфери послуг як у структурі ВВП, так і в структурі зайнятих. Достатньо сказати, що сьогодні більша частина ВВП країн ЄС створюється у третинному секторі економіки – близько 71,5%; на частку вторинного сектора припадає (в середньому) 26,7% [9].

В той же час зменшення частки промисловості у створенні світового ВВП та в структурі зайнятості населення не викликало загального зниження ролі і значення індустріального сектора в світовій економіці і в господарстві більшості країн світу. Промисловість, як і раніше, спричиняє значний вплив

на всі сторони суспільного розвитку держав і глобальну економіку в цілому, що підтверджується такими даними: частка промисловості у створенні ВВП світу – близько 1/3, а в структурі економічно активного населення – близько 1/5 [11]; промисловість залишається провідною галуззю матеріального виробництва (порівняно з двома іншими – сільським господарством і будівництвом); домінуюче значення промислової продукції зберігається як у зовнішньоекономічній діяльності багатьох держав світу, так і в міжнародному обміні.

Нове бачення світового промислового розвитку зафіксовано в основоположній Лімській декларації ЮНІДО (Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку) (2013 р.) [5]. Враховуючи важливість промисловості не тільки для економічного, але й для соціального і екологічного розвитку країн світу, ЮНІДО впроваджує загальний сталий промисловий розвиток, ISID (*Inclusive and Sustainable Industrial Development*) з метою повного використання потенціалу промисловості для досягнення довгострокового і сталого загального розвитку і добробуту. З документів декларації випливає, що індустріалізація у комплексі з порядком денним глобального розвитку дасть найбільший синергетичний ефект та максимально ефективно сприятиме досягненню сталого розвитку [1].

Взагалі промислово розвинені країни закликають зараз до «промислового ренесансу» для подолання наслідків економічної кризи, вирішення питань небезпеки деіндустріалізації та запобігання наслідкам економічних криз в майбутньому. Так, місія ООН з економічного зростання ґрунтується на визнанні того факту, що економіка Європи не може вижити без сильної та модернізованої промислової бази, і ставить за мету збільшення частки промисловості у ВВП до 20% до 2020 р. [1]. Саме тому промислова політика, неоіндустріалізація останнім часом стають головним стратегічним напрямом глобальної інтеграційної стратегії ЄС, а лідируючі позиції в розробці проблем нової індустріалізації займають Європейський Союз, ОЕСР і частково Європейська економічна комісія ООН.

Найбільш актуальними завданнями ЄС в цьому контексті виступають модернізація європейської промислової політики, визначення нових стратегічних орієнтирів її розвитку, формування сучасних механізмів реалізації. Нова роль промислової політики полягає в тому, що вона повинна забезпечувати конкурентоспроможність європейської промисловості, сталий розвиток ЄС, зростання його місця і ролі в глобальній економіці. За таких умов промислову політику можна прирівняти до глобальної стратегії. Основними напрямками модернізації промислової політики ЄС у XXI ст. виступають:

– збільшення інвестиційної підтримки промислової політики, зростання її ролі у підвищенні конкурентоспроможності європейської промисловості на глобальному ринку, сприяння оновленню та модернізації матеріальної бази промисловості;

– посилення інноваційної складової промислової політики, удосконалення механізмів реалізації стратегічних напрямів інноваційної діяльності, реалізація ефективної політики стимулювання інновацій на промислових підприємствах, що сприятиме зростанню промислового виробництва та неоіндустріалізації європейської економіки;

– подальший розвиток кластерного підходу до розвитку промисловості, що дозволить поєднати науково-технологічний, інноваційний та виробничий потенціали промисловості з метою отримання значного синергетичного ефекту в економіці; перехід від галузевої до корпоративно-кластерної структури економіки, кластерної організації навчальної, наукової та виробничої діяльності, що сприятиме досягненню цілей промислової політики держави та забезпечить комплексний підхід до вирішення проблем соціально-економічного розвитку;

– трансформація виробничих процесів і бізнес-моделей з урахуванням нових досягнень науки і техніки, впровадження у виробництво передових ресурсозберігаючих технологій, широкий розвиток «зеленої» та енергоефективної промисловості як з метою охорони навколишнього середовища, так і з метою забезпечення сталого розвитку й підвищення конкурентоспроможності європейської промисловості на глобальному ринку [10].

Модернізація промислової політики за вказаними напрямками сприятиме підвищенню конкурентоспроможності європейської промисловості, а отже – подальшому ефективному розвитку самого Європейського Союзу у XXI столітті, зростанню його ролі в глобальній економіці.

На основі проведеного дослідження можна зробити певні **висновки**. Нові світові реалії – формування світосистеми глобалізму, перманентна глобальна криза, проблеми неоіндустріалізації – визначають нову роль промислової політики ЄС як невід’ємної складової глобальної стратегії розвитку в умовах постіндустріальності.

Використані джерела та література:

1. Всеобщее устойчивое промышленное развитие. Достижение общественного благосостояния. Защита окружающей среды [Електронний ресурс]: доклад ЮНИДО, 2014. – Режим доступу: https://www.unido.org/fileadmin/user_media_upgrade/Who_we_are/Mission/3641_0114-ISIS-rochure_RU-web.pdf
2. Глобалистика: Энциклопедия / Гл. ред. И. И. Мазур, А. Н. Чумаков; Центр научных и прикладных программ «ДИАЛОГ». – М.: ОАО Издательство «Радуга», 2003. – 1328 с.
3. Горбатенко В. П. Модернізація українського суспільства у контексті сучасних цивілізаційних процесів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / В.П. Горбатенко – Київ, 1999. – 36 с.
4. Ермаханова С. А. Теория модернизации: история и современность [Електронний ресурс] / С. А. Ермаханова. – Режим доступу: <http://www.econom.nsc.ru/ieie/SME/conference/articles/Ермаханова.doc>

5. Лимская декларация. Путь к достижению всеохватывающего и устойчивого промышленного развития [Электронный ресурс]: 15 Генеральная конференция ЮНИДО. Лима – Перу, 2-6 декабря 2013 г. – Режим доступа: http://www.unido.org/fileadmin/user_media_upgrade/Who_we_are/Structure/Polycymaking_Organs/Lima_Declaration_RU_web.pdf.

6. Меерсон Б. М. Лекции по истории западной цивилизации XX века [Электронный ресурс] / Б. М. Меерсон, Д. В. Прокусин. – Режим доступа: <http://www.sch57.msk.ru/collect/wst1.htm>

7. Модернизация экономики в странах СНГ: национальные, региональные и глобальные факторы [Электронный ресурс]: научный доклад / Отв. ред. Вардомский Л. Б. – М.: ИЭ РАН, 2008. – 78 с. – Режим доступа: <http://www.imepi-eurasia.ru/kalendar.php?id=357>

8. Наумова Н. Ф. Рецидивирующая модернизация в России: беда, вина или ресурс человечества? [Текст]: [Моногр.] / Н. Ф. Наумова; Ред. В. Н. Садовский, Ред. В. А. Ядов; РАН, Ин-т системного анализа. – Москва: Эдиториал УРСС, 1999. – 174 с.

9. Проблемы промышленности ЕС – 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://knowledge.allbest.ru/international/c-3c0b65625a2bc68b4d43b89521306c36.html>

10. Промислова політика як чинник післякризового відновлення економіки України [Електронний ресурс] – К.: НІСД, 2012. – 41 с. – Режим доступу: www.niss.gov.ua/public/.../prompolitika.pdf.

11. Родионова И. А. Современные тенденции развития промышленности мира: Учебно-методическое пособие / И. А. Родионова, Т. В. Кокуйцева. – М.: Изд-во РУДН, 2012. – 60 с.

12. Сырмолов Д. Экономические реформы в Аргентине / Д. Сырмолов // Вопросы экономики. – 2000. – №9. – С.40-49.

13. Усатый П. С. Структурные сдвиги в региональной экономике [Электронный ресурс] / П. С. Усатый, О. С. Белокрылова. – Ростов н/Д.: Изд-во РГУ, 2003. – Режим доступа: <http://transeconom.boom.ru>

14. Штомпка П. Социология социальных изменений / П. Штомпка. Пер. с англ, под ред. В. А. Ядова. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 416 с.

15. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

УДК 339.9

Бондарець М.В.,

кандидат економічних наук,

провідний науковий співробітник

ДУ «Інститут всевітньої історії НАН України»

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

В статті розглянуто антикризові концепції та відповідні стратегії модернізації провідних країн та України. Акцентовано увагу на практичних стратегіях реформування соціально-економічного розвитку та дослідженні їх ефективності у практиці державного антикризового менеджменту. Доведено, що модернізація економіки України повинна відповідати пріоритетам концепцій сталого розвитку